

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13697

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): αγρότης, πρόνοια, φεουδαρχία, προνοιάριος, στρατιωτικός, κλήρος, μισθοφόρος.

Ο θεσμός της _____ στο Βυζάντιο αφορούσε την παραχώρηση, αγροκτημάτων και φορολογικών εσόδων στους _____ με αντάλλαγμα την παροχή στρατιωτικής υπηρεσίας. Την ίδια περίοδο ο βυζαντινός στρατός δεν στελεχώνεται μόνο από _____, αλλά κυρίως από _____. Ο στρατός, έτσι, έγινε η κυρίαρχη τάξη στο Βυζάντιο, αλλά επιδεινώθηκε η θέση των _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: πρόνοιας, στρατιωτικούς, μισθοφόρους, προνοιάριους, αγροτών

(2) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Αποδημία του Μωάμεθ από τη Μέκκα στη Μεδίνα (Εγίρα)
2. Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας
3. Διανομή της Ρωμανίας
4. Πτώση της Βασίλλης
5. Μάχη της Άγκυρας

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Αποδημία του Μωάμεθ από τη Μέκκα στη Μεδίνα (Εγίρα) (613), 2. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 3. Μάχη της Άγκυρας (1402), 4 Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439), 5 Πτώση της Βασίλλης (1789).

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: Τρίτη Ρώμη, φυσιοκράτες.

(μονάδες 8+7=15)

Τρίτη Ρώμη : Κληρονόμος των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο Τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε τον δικέφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)

φυσιοκράτες: Εναντίον της οικονομικής αντίληψης του μερκαντισμού στρέφονται οι οικονομολόγοι που ονομάζονται *φυσιοκράτες* και οι οπαδοί της φιλελεύθερης οικονομίας. Σύμφωνα με τους φυσιοκράτες, που θεωρούσαν τη γεωργία ως βασική πηγή πλούτου, έπρεπε να εφαρμοστούν και στην οικονομία οι νόμοι της φύσης, που δεν εμποδίζουν την ελεύθερη οικονομική δραστηριότητα. Οι σπουδαιότεροι φυσιοκράτες ήταν ο Κεναί (1694-1774), ο Γκουρναί (1712-1759) και ο Τυργκό (1727-1781). Όπως φαίνεται, ο αγροτικός χαρακτήρας της γαλλικής οικονομίας επηρέασε τους Γάλλους αυτούς οικονομολόγους στη διαμόρφωση της οικονομικής τους αντίληψης. (η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 170 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Από πού διαφαίνεται ο θρησκευτικός χαρακτήρας των εκστρατειών του Ηρακλείου κατά των Περσών;

(μονάδες 13)

Όταν οι Πέρσες κατέκτησαν τη Συρία (613) και τα Ιεροσόλυμα (614), αφαίρεσαν τον Τίμιο Σταυρό και τον μετέφεραν στην πρωτεύουσα τους Κτησιφώντα. Ο Ηράκλειος τότε, αφού έκλεισε συνθήκη ειρήνης Αβάρους (619), μετακίνησε τον στρατό του στο μέτωπο της Μ. Ασίας. Ο πόλεμος μεταξύ Βυζαντινών και Περσών έγινε μέσα σε ατμόσφαιρα θρησκευτικής έξαρσης. Η ηθική και υλική στήριξη του βυζαντινού αυτοκράτορα από την πλευρά της Εκκλησίας ήταν απεριόριστη. Ο πατριάρχης Σέργιος παραχώρησε στον Ηράκλειο ως δάνειο τα χρήματα των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και τα πολυκάνδηλα και άλλα λειτουργικά σκεύη της Μεγάλης Εκκλησίας, όπως αναφέρει ο χρονογράφος Θεοφάνης.

Ο θρησκευτικός χαρακτήρας των εκστρατειών του Ηρακλείου ήταν προφανής: στρέφονταν κατά των πυρολατρών Περσών που κατείχαν τους Αγίους Τόπους και απειλούσαν τη Ρωμανία, δηλαδή τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Η έντονη θρησκευτικότητα που χαρακτήριζε τους πολέμους με τους Πέρσες φαίνεται και από το γεγονός ότι ενώ ο Ηράκλειος είχε εκστρατεύσει στην Ανατολή, οι Πέρσες σε αντιπερισπασμό πολιορκήσαν την Κωνσταντινούπολη, σε συνεργασία με τους Αβάρους και τους Σλάβους, αλλά οι επιθέσεις τους αποκρούστηκαν. Με το γεγονός αυτό συνδέεται η σύνθεση του Ακάθιστου Ύμνου, προς τιμή της Θεοτόκου, στην οποία και αποδόθηκε η σωτηρία της Πόλης (626).

Η σύγκρουση των δύο δυνάμεων κρίθηκε στη μάχη της Νινευί, όπου ο περσικός στρατός αφανίστηκε κυριολεκτικά. Ο τροπαιούχος αυτοκράτορας έγινε θριαμβευτικά δεκτός στην Κωνσταντινούπολη και το 630 ύψωσε πανηγυρικά στα Ιεροσόλυμα τον Τίμιο Σταυρό που ανέκτησε από τους Πέρσες. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 14 του σχολικού βιβλίου)*

2.β Ποιο ήταν το όραμα και ποιο ήταν το τέλος του Ρήγα Βελεστινλή;
(μονάδες 12)

Στόχος του Ρήγα Βελεστινλή ή Φεραίου (1757-1798) ήταν μέσα από το μεταφραστικό και το πρωτότυπο συγγραφικό έργο του να καταστήσει τους Έλληνες κοινωνούς της δυτικής σκέψης και να τους προετοιμάσει για τη διεκδίκηση της ελευθερίας τους. Ο Ρήγας οραματιζόταν κοινή εξέγερση όλων των βαλκανικών λαών εναντίον του δυνάστη και την ίδρυση μιας **παμβαλκανικής Ελληνικής Δημοκρατίας**. Τα επαναστατικά του όμως σχέδια ματαιώθηκαν, όταν οι αυστριακές αρχές τον συνέλαβαν στην Τεργέστη μαζί με τους συντρόφους του και τον παρέδωσαν στις οθωμανικές αρχές του Βελιγραδίου, όπου και εκτελέστηκε στις 24 Ιουνίου 1798. *(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 166- 167 του σχολικού βιβλίου)*

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική